Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Talouspäällikkö Timo Jaakkola

Valtiovarainvaliokunnan
asunto- ja ympäristöjaosto
HE 134/2016 vp
Talousarvioesitys 2017 (YM)
14.10.2016

Talousarvio 2017

Yleistä

Hallitus esittää ympäristöministeriön hallinnonalalle vuoden 2017 talousarvioesitykseen yhteensä 180 milj. euroa, mikä on 22 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa. Ympäristöhallinnon henkilöstön määrä laskee arviolta 838:een tämän vuoden suunnitellusta noin 850:sta. Rekrytoinneissa noudatetaan kaikilta osin (mm. eläköityvien tilalle tarvittava henkilöstö) harkintaa.

Ympäristötehtävien toimeenpanon edellyttämät toimintamenot on budjetoitu TEM:n hallinnonalalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELYt) osalta ja VM:n hallinnonalalle aluehallintovirastojen (AVIt) osalta.

35.01 Ympäristöhallinnon toimintamenot

Hallinnonalan toimintamenoihin varataan 62 milj. euroa (67 Me 2016), joka sisältää myös päätöksentekoa palvelevien selvitysten, arviointien ja tutkimuksen rahoituksen. Luvun muutos 2016—2017 on -7 %. Muutos johtuu pääosin mm. hallitusohjelmaan sisältyvistä säästöistä.

Momentille 35.01.65 Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon on lisätty 500 000 euroa Pidä Saaristo Siistinä ry:n alushankintaa varten.

35.10 Ympäristön- ja luonnonsuojelu

Ympäristön- ja luonnonsuojelun menoihin varataan yhteensä noin 92 milj. euroa (109 Me 2016). -15 %:n muutos johtuu suurelta osin Metsähallituksen kertaluontoisen siirron poistumisesta, momentin 35.10.61 Vesien ja ympäristönhoidon edistäminen osalta siirtoviemärihankkeiden rahoituksen päättymisestä sekä vuoden 2016 määrärahaan sisältyneestä kertaluontoisesta määrärahasta jätevesilietepilotin kärkihankkeeseen sekä alusinvestointien, käytännössä merentutkimusalus Arandan korjaamistöiden jaksottamisista (2,5 Me, muutos 2016—2017).

Luontoympäristö

Luonnonsuojelumenoihin on varattu sama summa, 2,44 milj. euroa kuin vuonna 2016.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toimeenpano sekä Natura 2000 -verkoston ja aiemmin päätettyjen luonnonsuojeluohjelmien toteutus jatkuu. Metsähallituksen rahoituksen osalta haasteina ovat mm. Museovirastolta siirrettyjen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden kunnostus- ja hoitotöiden jatkaminen ja toisaalta uudet kansallispuistot sekä yleisölle hiljattain avatut kohteet.

Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot ovat vuoden 2016 tasolla.

Vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmat toteutetaan, pinta- ja pohjavesien tilaa parannetaan, ja turvataan niiden hyvä tila.

Toiminnassa keskitytään vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmien toteuttamiseen sekä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan parantamisen ja hyvän tilan turvaamisen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamiseen. Valtioneuvosto hyväksyi 2015 vesipuite- ja meristrategiadirektiivien mukaiset vesien- ja merenhoitosuunnitelmat, joiden toteutus on käynnistynyt 2016. Suomi on sitoutunut toimeenpanemaan HELCOMin Itämeren toimintaohjelmaa sekä EU:n Itämeren alueen strategiaa. Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuus (VELMU) -ohjelmaa toteutetaan.

Vuoden 2016 aikana korostuvat merenhoidon seurantaohjelman ja toimenpideohjelman toteuttaminen sekä merenhoitosuunnitelman ensimmäisen osan (meren nykytilan arvio, hyvän tilan määrittäminen ja ympäristötavoitteiden asettaminen) päivittäminen. Määrärahaa käytetään myös Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laboratorio- ja muiden ympäristötehtävien ostopalvelujen hankintaan ja vihreää taloutta edistäviin kehitys- ja kokeiluhankkeisiin.

Ympäristönsuojelu

Momentin 35.10.20 Ympäristövahinkojen torjunta määrärahaa 5,9 milj. euroa käytetään pääosin öljy- ja muiden ympäristövahinkojen torjunnan järjestämiseen, alusten torjuntavalmiuden ylläpitoon sekä kaluston hankinnoista ja varastoinnista ja torjuntatoimenpiteistä aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa käytetään myös mm. ympäristövahinkojen torjunnan kansainvälisestä yhteistyöstä sekä koulutus- ja kehittämis- ja tutkimustoiminnasta aiheutuviin menoihin.

Ympäristöministeriö valmistelee hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman mukaisesti kierrätystä edistävää sääntelyä ja toteuttaa kierrätyksen kokeiluhankkeita (200 000 euroa).

Pilaantuneita maa-alueita koskevan perustyön lisäksi hallitus on käynnistänyt kansallisen pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen kokeiluhankkeen sekä materiaalitehokasta maa-aineshuoltoa koskevan hankkeen. Panostus ensi vuonna on 3,871 milj. euroa. Työ etenee aiempaa koordinoidummin valtakunnallisen tutkimus- ja kunnostusohjelman (2016—2040) pohjalta. Ohjelman tavoitteena on priorisoida ympäristön ja terveyden kannalta kiireelliset kohteet valtakunnallisesti ja edistää näiden systemaattista tutkimista ja riskienhallintaa tehostetulla organisaatiolla. Ohjelman perusrahoitus säilyy talousarviossa aiempien vuosien tasolla. Ohjelmaa täydentää kärkihanke kansallisen pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen sekä maa-aineskierrätyksestä (1 milj. euroa). Rahoitusta ohjataan myös valtion jätehuoltotöihin pilaantuneiden maiden kunnostamiseksi. Valtion osuus kustannuksista on ollut alle puolet.

Öljyjätemaksuina kertyvän tulon arvioidaan olevan noin 4 milj. euroa, josta esitetään siirrettäväksi öljysuojarahaston käyttöön 3 milj. euroa öljyn pilaamien isännättömien maa-alueiden selvittämisestä ja kunnostamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi (momentti 35.10.60). Valtakunnallisen öljyjätehuollon (keräily, kuljetus, varastointi ja käsittely) turvaamiseksi on momentille 35.10.65 Öljyjätemaksuilla rahoitettava öljyjätehuolto varattu 1 milj. euroa. Ilmastopaneelin työtä varten on varattu 300 000 euroa ja ilmastohankkeisiin 160 000 euroa ensi vuodelle.

Muuta

Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut säilyvät vuoden 2016 tasolla.

Kärkihankkeisiin on varattu yhteensä 5,7 milj. euroa ympäristöministeriön talousarvioon vuodelle 2017.

Olemme muotoilleet valtiovarainvaliokunnan mietinnön johdosta vuoden 2017 talousarvion momenttien 35.10.22 Eräät ympäristömenot ja 35.10.61 Vesien ja ympäristönhoidon edistäminen tekstejä havainnollisemmiksi.